

**Gemeente
Amsterdam**

Versie 3
06 mei 2015
Evenementenbureau/DS

Evaluatie Amsterdam Dance Event 2014

Inhoud

	Inleiding	3
1	Amsterdam Dance Event (ADE)	3
2	Verloop van het ADE 2014	6
3	De (gezondheid)incidenten	8
4	Conclusies	12
5	Aanbevelingen	12

Inleiding

Van 14 tot en met 19 oktober 2014 vond voor de 19^e keer het Amsterdam Dance Event (ADE) plaats. Hoewel voorgaande edities zonder noemenswaardige incidenten zijn verlopen zijn tijdens deze ADE periode drie personen na een bezoek aan een of meerdere nachtelijke evenementen komen te overlijden. De burgemeester heeft opdracht gegeven deze editie grondig te evalueren en waar mogelijk lering te trekken uit deze incidenten en te onderzoeken of en op welke wijze het in Amsterdam vigerende beleid ten aanzien van 'Dance events' aanpassing behoeft om zo het risico op mogelijke toekomstige (dodelijke) incidenten te verkleinen.

Voorts wordt bij deze evaluatie de in 2014 gehanteerde aanpak betrokken. In 2014 is in samenspraak met de organisator besloten meer centrale regie te voeren op het avond/nachtprogramma. Dit besluit vloeide voort uit het feit dat bij deze editie voor alle officiële ADE deelnemers bij wijze van proef een ontheffing van openingstijden horeca en een centraal vastgestelde eindtijd voor evenementen tijdens het ADE gold. Dit betekent concreet dat alle deelnemende clubs, evenementenlocaties en horecagelegenheden tot acht uur 's morgens open mochten blijven, als zij dat wilden.

Alvorens hier op in te gaan is het van belang om het ADE te beschrijven in de context van de hedendaagse uitgaanscultuur.

1 Amsterdam Dance Event

Sinds 1995 vindt jaarlijks in oktober het Amsterdam Dance Event (ADE) plaats. Het ADE is uitgegroeid tot een van 's werelds grootste en meest toonaangevende muziekconferenties gericht op elektronische dance muziek (EDM). Het evenement biedt zowel een dag- als een nachtprogrammering aan. Overdag functioneert ADE als een platform voor de EDM-industrie. Hier staat kennisuitwisseling centraal en er zijn diverse conferenties, lezingen, workshops en demonstraties van belangrijke spelers uit de wereld van de EDM. 's Nachts speelt het Amsterdam Dance Event zich af in clubs en andere (uitgaans)gelegenheden met optredens van bekende dj's en musici uit binnen- en buitenland.

Van 14 tot en met 19 oktober 2014 vond voor de 19^e keer het Amsterdam Dance Event (ADE) plaats. Vele duizenden (zakelijke) bezoekers uit binnen- en buitenland komen in oktober speciaal naar Amsterdam vanwege ADE. In 2014 trok het evenement (naar schatting van de organisator) in totaal zo'n 350.000 bezoekers. Naast de business to business (B2B) activiteiten overdag, traden op ruim 80 locaties in de stad, tijdens een of meerdere nachten, artiesten/DJ's op. In totaal hebben ruim 2200 artiesten/DJ's deelgenomen aan ADE.

ADE conference

De organisatie, stichting Amsterdam Dance Event, is primair verantwoordelijk voor de activiteiten in het dagprogramma, zoals de conferenties, lezingen en workshops. Deze activiteiten richten zich op professionals uit binnen- en buitenland die werkzaam zijn in deze tak van de

muziekindustrie. Het dagprogramma werd bezocht door ruim 5000 professionals en ongeveer 450 journalisten.

Daarnaast richt ADE zich sinds enkele jaren in het dagprogramma ook meer en meer op de 'liefhebber' via de programma's ADE playground en ADE University. Deze programma's trekken enkele tienduizenden geïnteresseerden en deelnemers.

ADE playground is een dance-gerelateerd lifestyle programma van filmvoorstellingen, muziek, hardware presentaties, kunstshows en tentoonstellingen, exclusieve mode, interactieve talkshows, promotionele activiteiten en popmuzikale optredens op ruim 30 creatieve hotspots in de stad.

ADE University heeft tot doel om te inspireren en het opleiden van studenten en jonge muziek industrie professionals. ADE University biedt een programma met interactieve discussies, lezingen en Q&A's, en maakt het mogelijk voor toekomstige muziekprofessionals om ideeën uit te wisselen met topprofessionals uit de EDM-industrie.

ADE Festival

In 2014 hebben op ruim 80 locaties een of meerdere avonden activiteiten plaatsgevonden in het teken van het ADE. Al deze activiteiten tezamen trokken 350.000 bezoekers.

Ten aanzien van de vele nachtelijke activiteiten fungeert de stichting ADE voornamelijk als 'paraplu' over de verschillende activiteiten (hoofdzakelijk dancefeesten) die door promotors, producenten, labels en eventorganisatoren voor eigen rekening en verantwoordelijkheid op verschillende locaties in de stad worden georganiseerd. Het overgrote deel van deze nachtelijke activiteiten vindt plaats in bestaande horecalocaties en binnen voorschriften die in de exploitatievergunning van deze horecazaken zijn opgenomen.

Een beperkt deel van de nachtelijke activiteiten vindt plaats op andere locaties, in 2014 vonden op 13 locaties, zoals bijvoorbeeld de Amsterdam Arena, de RAI, de gashouder en de NDSM werf evenementen plaats waarvoor een evenementenvergunning is vereist. Na het doorlopen van het vergunningverleningproces, is vergunning verleend onder voorwaarden op basis van het in Amsterdam geldende evenementenbeleid. Gezien het specifieke (dance) karakter van al deze activiteiten hebben alle organisatoren een veiligheidsplan moeten overleggen waarin zij hebben beschreven op welke wijze zij de bij dit type evenement aanwezige (gezondheids)risico's trachten te beheersen. Deze plannen zijn opgesteld in lijn met hetgeen de afgelopen jaren bij de totstandkoming van het Amsterdams beleidskader dance events als uitgangspunten zijn gaan gelden.

Mede naar aanleiding van de beantwoording van de raadsvragen van de heer Van der Ree inzake de beschikbaarheid van drinkwater op dancefestivals, is de stadsdelen (als gemandateerd vergunningverlener) meegegeven om in de evenementenvergunning als voorwaarde op te nemen dat de vergunninghouder moet voorzien in voldoende drinkwater.

Dance events

Dance is een verzamelnaam voor alle soorten elektronische dansmuziek. Dance bestaat als muziekstroming reeds sinds eind jaren 80 en kent zijn oorsprong in de Verenigde Staten. Dance events zijn evenementen waar hoofdzakelijk elektronische muziek wordt gedraaid door dj's. Eind jaren 90 ontstonden de eerste grote festivals (die toen nog houseparty's werden genoemd) waar duizenden mensen op af kwamen. De afgelopen 25 jaar is dance in rap tempo 'volwassen' geworden en kent inmiddels een grote en zeer divers samengestelde groep liefhebbers van alle leeftijden. Sinds het ontstaan van deze muziekstroming is deze, meer nog dan bij andere muziekstromingen, sterk verbonden met het gebruik van uitgaansdrugs¹.

In de strategische verkenning uitgaansdrugs 2015 van het Trimbos-instituut staat het volgende te lezen: *'Het gebruik van uitgaansdrugs is sterk verbonden met het uitgaansleven en in het bijzonder met dancefestivals en -party's. Hoe vaker jongeren een festival of party bezoeken, des te groter is de kans dat zij uitgaansdrugs gebruiken. De dynamiek van drugsgebruik is door de ontwikkelingen in het uitgaansleven dan ook flink veranderd. Grote groepen jongeren bezoeken de festivals en party's en komen op die manier in aanraking met uitgaansdrugs. Het waarnemen van openlijk drugsgebruik en mensen die onder invloed zijn van drugs is daarmee niet meer voorbehouden aan subgroepen (bijvoorbeeld gabbers), maar voor een bredere groep mainstream jongeren een realiteit geworden.(...). Onderzoeken onder uitgaande jongeren en studenten laten zien dat het gebruik van ecstasy en andere uitgaansdrugs veel voorkomt onder deze groepen. Zo laat het Grote uitgaansonderzoek van het Trimbos-instituut uit 2013 zien dat het recente (laatste jaar) gebruik van ecstasy onder frequente party- en clubbezoekers rond de 60% lag. Ook de gesprekken die in het kader van deze verkenning werden gevoerd met zowel jongeren als experts geven aanwijzing dat het gebruik van uitgaansdrugs onder (uitgaande) jongeren momenteel hoger en meer mainstream is dan voorgaande jaren. Er zou volgens hen sprake zijn van een "normalisering" van het gebruik van uitgaansdrugs in het algemeen en van ecstasy in het bijzonder. Echter, cijfers die een landelijke stijging van het gebruik van uitgaansdrugs kunnen onderschrijven zijn momenteel niet beschikbaar.'*

---

¹ "Onder party- dans – of uitgaansdrugs verstaan we drugs die overwegend gebruikt worden tijdens het uitgaan. Middelen die bijdragen aan ontspanning, spontaniteit en energie zijn favoriet binnen het uitgaansleven. Daarbij gaat het vooral om alcohol, tabak, cannabis, ecstasy, cocaïne en amfetamine. Hoewel recreatief gebruik van ecstasy, cocaïne en amfetamine onder de algemene bevolking weinig voorkomt, is het gebruik onder uitgaanders veel frequenter. Naar aanleiding van recent onderzoek onder 18-plussers/volwassenen naar het middelengebruik onder ravers en clubbers in het Amsterdamse uitgaansleven werd geconcludeerd dat het middelengebruik hoog is in vergelijking met dat van de algehele volwassen Amsterdamse bevolking. Verder blijkt uit onderzoek dat er grote verschillen zijn in middelengebruik tussen de feesten onderling. De mate van drugsgebruik en het type drugs zijn verweven met het soort muziek waar het feest om draait".

2 Verloop van het ADE 2014

Vorbereiding

Voor de editie 2014 is in overleg met de festival directeur ADE besloten om meer in gezamenlijkheid voorbereidingen te treffen en afstemming te zoeken. De aanleiding daartoe was gelegen in het feit dat door de groei van het ADE met name in de nacht door de gehele stad activiteiten plaatsvonden. Hierdoor ontstond bij verschillende partners de wens voor meer centrale regie op de verschillende activiteiten. Daarnaast lag er vanuit de organisator, Koninklijke Horeca Nederland en de Nachtburgemeester een verzoek om tijdens het ADE -voor alle officiële deelnemers- verruiming van de openingstijden toe te staan en gelijke eindtijden te hanteren voor horeca en evenementen.

Op 8 september 2014 heeft de burgemeester gehoor geven aan dit verzoek en is besloten tot het houden van een proef met verruiming van de openingstijden voor officiële deelnemers aan het ADE. Dit betekent dat horecazaken geen 'verlatertje' aan hoeven te vragen (de mogelijkheid om vijf keer per jaar ontheffing sluitingstijden aan te vragen) De eindtijd voor de activiteiten in zowel horeca als op basis van een evenementenvergunning is op 08.00 uur gesteld. Deze ontheffing was onder andere bedoeld als administratieve lastenverlichting voor de ondernemer en vergunning.

Met de organisator zijn afspraken gemaakt om het gehele evenement op een ordelijke en veilige manier te laten verlopen. Deze afspraken hielden onder meer in dat deelnemende organisaties extra zorg dienden te dragen voor een ordelijke uitstroom van bezoekers om zo overlast te voorkomen en dat organisator en officiële deelnemers een gezamenlijke verantwoordelijkheid moesten nemen voor een goed verloop van het gehele evenement.

Gedurende de ADE-periode is extra gemeentelijke capaciteit ingezet ten behoeve van toezicht en handhaving op het naleven van geluidsvoorschriften, de uitstroom van publiek, overlast op straat, doorschenken en het hanteren van leeftijdsgrenzen drank- en horecawet. Daarnaast zijn met de organisator afspraken gemaakt over de wijze waarop klachten en overtredingen door hen met de deelnemers zouden worden afgewikkeld.

Verloop

Op basis van terugkoppeling van onder andere de politie en gemeentelijke handhaving en op basis van de klachtenregistratie gedurende de ADE-periode kan worden geconcludeerd dat het druk was in de stad en dat er veel activiteiten gelijktijdig plaatsvonden, maar dat dit niet tot noemenswaardige (extra) overlast in de stad heeft geleid.

Gedurende de ADE periode 2013 en 2014 zijn door de politie in het werkgebied van de eenheid Amsterdam de onderstaande aantallen incidenten en overlastmeldingen geregistreerd.

	2013	2014
Totaal incidenten voor alle districten	776	745
Totaal incidenten APV voor alle districten	135	151
Totaal overlastmeldingen voor alle districten	280	335

Het overzicht betreft alle incidenten en overlastmeldingen die door de politie in de gehele stad gedurende de ADE periode (5 dagen) zijn geregistreerd. Niet vast te stellen is in hoeverre deze incidenten aan het ADE zijn te relateren.

Op vrijdag en zaterdag heeft een specifieke handhavingsactie plaatsgevonden in het kader van het project 20%flex handhaving. Op vrijdag was de actie met name gericht op overlast als gevolg van geluid en overlastgevend gedrag door bezoekers. Daarnaast zijn enkele locaties bezocht waar activiteiten op basis van een evenementenvergunning plaatsvonden. Op zaterdag was de actie specifiek gericht op zaken die verband houden met de exploitatievergunning (brandveiligheid en inrichtingsvereisten) alsmede voorschriften uit de drank- en horecawet.

Tijdens het ADE zijn gedurende de vijf dagen 64 overlastmeldingen ontvangen via het gemeentelijk klachtennummer. Deze meldingen hadden betrekking op 14 locaties. De locaties die tot de meeste overlastmeldingen hebben geleid zijn: Amsterdam Arena (11x), Club Trouw (13x), NDSM (11x) en de Westergasfabriek (7x). De meldingen hadden hoofdzakelijk betrekking op geluidsoverlast en dan met name op bastonen². Uit de terugmeldingen op deze klachten blijkt dat bij die locaties waar geluidsmetingen ter controle zijn uitgevoerd er in vijf gevallen overtredingen zijn geconstateerd en dat in de overige gevallen er geen sprake was van overtredingen van de opgelegde geluidsnormen. Wel is enkele malen geconstateerd dat er ramen en/of deuren open stonden. Daar waar dit zich heeft voorgedaan is de eigenaar opgedragen ramen en deuren te sluiten en gesloten te houden en is volstaan met een waarschuwing. Ten aanzien van de bezochte locaties op basis van een evenementenvergunning zijn geen noemenswaardige overtredingen geconstateerd. Geluidsniveaus waren binnen de toegestane waarden en organisatoren handelden conform het veiligheidsplan, zoals visitatie van bezoekers, toezicht bij de toiletten en op de dansvoer, aanwezigheid van EHBO.

Het is niet mogelijk gebleken om op enige wijze de overlastmeldingen via het gemeentelijk klachtennummer te vergelijken met de gegevens over eerdere jaren. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er toen geen sprake was van stedelijke coördinatie en meldingen niet centraal zijn geregistreerd.

---

² Ten aanzien van bastonen bestaat geen wettelijk norm

3 De (gezondheid)incidenten

ADE 2014 was drukker en qua opzet groter dan ooit. In de vijf dagen hebben ruim 350.000 bezoekers ADE bezocht en werden in ruim 80 locaties activiteiten georganiseerd. Zoals in het vorige hoofdstuk aangegeven is het ADE, gezien vanuit het perspectief van overlast en openbare orde, zonder noemenswaardige incidenten verlopen.

Helaas kan dit niet worden gezegd vanuit het gezondheidsperspectief. Gedurende de periode dat het ADE plaatsvond zijn drie personen overleden nadat ze een of meerdere dance events, die onder de vlag van ADE door derden werden georganiseerd, hadden bezocht.

Inmiddels is, na onderzoek door het NFI, vast komen te staan dat twee van de drie de slachtoffers een hoeveelheid harddrugs hebben gebruikt waaraan men kan komen te overlijden. Over overige omstandigheden die een rol gespeeld kunnen hebben bij het overlijden, is vanuit het NFI rapport niets bekend. Bij een slachtoffer heeft geen nader onderzoek door het NFI kunnen plaatsvinden. Op basis van de over dit slachtoffer bekende informatie kan worden geconcludeerd dat ook hierbij drugs al dan niet in combinatie met te veel water en rol heeft gespeeld.

In de media is verschillende malen melding gemaakt van het feit dat er bij deze dodelijke incidenten sprake zou zijn van vervuilde drugs. Op basis van de bij het Adviesbureau Drugs bekende informatie waren er op dat moment geen vervuilde pillen in omloop. Ook de door het NFI uitgevoerde toxicologische onderzoeken lijken geen aanwijzingen te bevatten dat er sprake zou zijn geweest van vervuilde drugs. Wel is het aanbod van pillen met een hoge dosering de laatste tijd toegenomen. Dit zijn weliswaar geen vervuilde pillen, maar gebruikers lopen wel een verhoogd risico op gezondheidsincidenten. Zeker als een gebruiker geen kennis heeft van deze (hoge) dosering.

In zijn algemeenheid concludeert het Trimbos Instituut dat een goed overzicht ontbreekt van de exacte toxicologie en doodsoorzaak van ecstacy/amfetamine gerelateerde sterfgevallen in de afgelopen jaren. Deze gegevens zijn van belang voor het preventiebeleid en de boodschappen die worden geformuleerd omtrent de risico's. Daarom zal het Trimbos Instituut hier landelijk aandacht voor vragen.

In aanloop naar het ADE 2014, maar ook na afloop, is er een publiek debat gevoerd, mede naar aanleiding van klachten over de beschikbaarheid van drinkwater op (dance)festivals, over het verstrekken van (gratis)drinkwater. Het beeld dat daarbij overheerste was dat, wetende dat er bij (dance)festivals middelen gebruikt worden, de organisatoren zorg moeten dragen voor voldoende (gratis)drink water.

Op basis daarvan is bij alle dance events die op basis van een evenementenvergunning hebben plaatsgevonden de voorwaarde opgelegd dat zij (gratis) drinkwater beschikbaar moesten stellen aan alle bezoekers. Na afloop zijn echter 29 meldingen van bezoekers binnengekomen dat er op het door hen bezochte dance event geen (gratis) drinkwater beschikbaar was. De meldingen hebben betrekking op negen verschillende locaties. Waarbij één locatie met 12 meldingen in het

bijzonder opvalt. Aan de hand van deze meldingen is achteraf, op basis van de rapportage van de handhavingsacties in het kader van de 20% flex, getracht vast te stellen of en in welke mate de organisatoren de opgelegde voorwaarde hebben opgevolgd. Omdat dit aspect niet vooraf als handhavingsprioriteit is benoemd, wordt er in de rapportage geen melding van gemaakt.

Hoewel voldoende water de gezondheidsrisico's (uitdroging en oververhitting) bij dance events verkleint, brengt te veel water in combinatie met het gebruik van MDMA, andere gezondheidsrisico's met zich mee. Het gaat hier om een genuanceerd verhaal dat het gebruik van middelen (xtc) en water genuanceerder ligt dan in het debat werd voorgesteld en waarbij voorlichting over de risico's van middelengebruik van cruciaal belang is. Onlangs heeft de gemeente het Trimbos-instituut gevraagd advies uit te brengen ten behoeve van waterbeleid op evenementen. In het advies, zie bijlage I, staat het volgende: *'Oververhitting is een van de gevaarlijkste complicaties bij XTC-gebruik. Een hoge omgevings- en lichaamstemperatuur verhoogt de kans op oververhitting. Voldoende drinken, om uitdroging te voorkomen en warmte kwijt te kunnen raken via transpiratie, is daarom van belang. Echter, om goed af te koelen moeten gebruikers ook af en toe rust nemen. Dit werkt beter en effectiever dan het drinken van water. Bovendien is het drinken van veel water in combinatie met XTC-gebruik riskant, omdat het kan leiden tot een watervergiftiging. Zowel oververhitting als een watervergiftiging kunnen fataal zijn(...) Verstrekking van gratis water op feesten en evenementen is een essentieel onderdeel van een goed preventiebeleid op evenementen waar veel middelengebruik is. Het is echter niet de (enige) oplossing om ernstige incidenten door XTC-gebruik te voorkomen. En het bevestigt mogelijk zelfs het beeld dat veel water drinken nodig is om incidenten te voorkomen. Het belang en de risico's van water drinken, zijn wel belangrijke aandachtspunten bij de preventie van incidenten door XTC-gebruik.'*

Cijfers

Ten behoeve van de evaluatie van het ADE zijn verschillende pogingen gedaan om tot een volledig overzicht te komen. Ondanks verschillende verzoeken daartoe, door de GGD en politie, hebben de ziekenhuizen tot op heden geen informatie (kunnen) verstrekken. Wel is (deels) achterhaald welke EHBO inzet op de verschillende feesten heeft plaatsgevonden en het aantal ambulance inzetten dat te herleiden is tot activiteiten onder de vlag van het ADE.

Ambulance inzet

In de ADE periode heeft in totaal 54 keer ambulance inzet plaatsgevonden, waarvan 49 inzetten te herleiden zijn tot locaties waar onder de vlag van ADE activiteiten zijn georganiseerd. Van deze 49 inzetten, waren er 15 te herleiden tot een vergunde activiteit (evenementenvergunning) en 34 naar reguliere horeca. Het verzoek om ambulance inzet werd 35 keer gedaan tussen 22.00 u en 05.00 uur en 19 keer na 05.00 uur (reguliere sluitingstijd clubs).

Uiteindelijk zijn 32 personen vervoerd naar een ziekenhuis. Onderstaande tabel geeft de (waarschijnlijke) oorzaak van de inzet weer.

(waarschijnlijke) oorzaak	
Drugs	30
Alcohol	2
Drugs en alcohol	8
Onbekend	14

EHBO inzet op de (vergunde) evenementen

Bij alle evenementen die plaatsvinden op basis van een evenementenvergunning en waarin maatwerkvoorschriften ten aanzien van de medische hulpverlening zijn opgenomen wordt voorgeschreven dat de organisator na afloop van het evenement een medische rapportage moet overleggen aan de GHOR. Dit voorschrift geldt niet voor die activiteiten die hebben plaatsgevonden binnen (horeca)zaken die werken op basis van de aan hen verleende exploitatievergunning. Dit maakt dat er geen volledig beeld te geven is van alle incidenten waarbij wellicht op de een of andere wijze EHBO inzet is gepleegd. Gebleken is dat het voorschrift om na afloop een medische rapportage te overleggen niet door alle organisatoren uit eigen beweging wordt nageleefd. In veel gevallen moet de vergunningverlener na enige tijd de organisator aansporen om alsnog een medische rapportage op te leveren. Dit is echter nog niet goed geborgd in het werkproces vergunningverlening. Tevens is gebleken dat de inhoud van de overlegde rapportage van wisselende kwaliteit is en weinig specifiek is. Nu bestaat de registratie voornamelijk uit een opsomming van de soort hulpvraag en of er sprake is geweest van doorverwijzing naar ziekenhuis of inzet van ambulance ter plaatse. Informatie over het type middelen gebruik ontbreekt veelal.

Op basis van de ontvangen rapportages ontstaat voor de evenementen tijdens de gehele ADE periode het volgende beeld:

EHBO behandelingen die middelen (drugs) gerelateerd zijn		
aantal behandelingen	ziekenhuis met ambulance inzet	ziekenhuis met eigen vervoer
221	13	9

In tabel 1 zijn de gezondheidsincidenten weergegeven die tijdens ADE in 2013 en 2014 zijn geregistreerd bij eerste hulpposten van EMS. Van belang hierbij is te realiseren dat EMS slechts een deel van de EHBO posten tijdens ADE bemenst. We weten niet of de incidenten representatief zijn voor andere dance-evenementen. In de tabel zijn ook incidenten opgenomen die geregistreerd zijn door EMS op andere evenementen in 2013 en 2014.

Uitgaande van het aantal incidenten per 10.000 bezoekers (MUR) zien we geen grote verschillen tussen ADE 2013 en 2014. Het aantal incidenten per 10.000 bezoekers is in 2014 licht hoger dan in 2013, respectievelijk 36 en 31. Of dit een trend is, is niet te zeggen op basis van deze data. Daarvoor zullen de gegevens over een langere periode gevolgd moeten worden. Bij de middelengerelateerde incidenten valt op dat veruit de meeste incidenten gerelateerd zijn aan alcohol en xtc. Bij ADE in 2014 zijn er relatief meer xtc incidenten ten opzichte van ADE in 2013, respectievelijk 8 en 10 per 10.000 bezoekers.

Omdat het moeilijk is de omvang van het aantal incidenten tijdens ADE te duiden, hebben we de incidenten afgezet tegen andere evenementen in het betreffende jaar. Met een vergelijking tussen ADE en deze evenementen moeten we terughoudend zijn, omdat deze evenementen nogal

kunnen verschillen in aard, omvang en doelgroep³. Tegelijkertijd biedt het wel een referentie om de cijfers van ADE in perspectief te zetten.

Voor 2013 en 2014 zijn er geen opvallende verschillen tussen ADE en de rest van de evenementen in het betreffende jaar. Voor 2013 en 2014 zien we dat het aantal middelen gerelateerde incidenten per 10.000 bezoekers (MUR) bij de ADE evenementen hoger ligt in vergelijking met de incidenten op overige evenementen, respectievelijk 3 en 4 incidenten meer per 10.000 bezoekers. *Samenvattend*. Op basis van de beschikbare gegevens kunnen we, rekening houdend met de toename in bezoekersaantallen, constateren dat het aantal middelengerelateerde incidenten per 10.000 bezoekers tijdens ADE met twee incidenten is gestegen. Of dit een trend is, is niet op basis van deze gegevens vast te stellen. Het percentage middelen gerelateerde incidenten is tijdens ADE hoger dan tijdens de overige dance-evenementen in de betreffende jaren.

Tabel 1: gezondheidsincidenten, geregistreerd door EMS tijdens Amsterdam Dance Event en overige events in 2013-2014

	ADE 2013	ADE 2014	Overige events 2013	Overige events 2014
Aantal bezoekers	74.200	90.032	40.000	249.222
Aantal incidenten	233	320	142	981
Aantal middelen gerelateerd	104	148	43	299
alcohol	70	86	18	183
cannabis	0	0	0	0
amfetamine	0	0	0	0
xtc	56	88	26	119
ghb	8	11	7	13
coke	2	3	3	10
speed	2	3	2	8
ketamine	1	6	2	4
drugs onbekend	0	0	0	0
combinatie middelen	39	55	14	77
MUR ¹	31	36	36	39
MUR-Mgi ²	14	16	11	12

¹ MUR= Medical Usage Rate; aantal personen per 10.000 bezoekers dat op de eerste hulp is behandeld.

² MUR MGi= Medical Usage Rate Middelen Gerelateerd Incident; aantal personen per 10.000 bezoekers dat op de eerste hulp is behandeld in verband met een incident gerelateerd aan middelengebruik (onwel door middelen of bv wond/breuk etc. door val veroorzaakt door middelengebruik).

³ Om die reden is een selectie gemaakt van evenementen die beter zijn te vergelijken met ADE evenementen. Daarbij is vooral geselecteerd op evenementen die tot de categorie dance-evenementen behoren en in Amsterdam hebben plaatsgevonden.

4 Conclusies

De proef met de verruiming van de openingstijden lijkt niet tot meer overlast op straat te hebben geleid. De terugkoppeling vanuit verschillende diensten schetst een beeld dat het weliswaar langer druk was in de stad, maar dat deze drukte niet tot een noemenswaardige hoeveelheid extra incidenten en overlastmeldingen heeft geleid. Door de politie zijn gedurende de ADE periode ten opzichte van 2013 40 (3%) incidenten meer over de gehele stad geregistreerd. Door de wijze van registeren is het zeer lastig om conclusies te verbinden in welke mate de incidenten en overlastmeldingen rechtstreeks het gevolg zijn van het ADE.

Ten aanzien van twee van de drie dodelijke slachtoffers is aangetoond dat er drugs zijn gebruikt en mogelijk hebben rol hebben gespeeld bij het overlijden. Het onderzoek wijst niet op inname van vervuilde drugs, maar geeft geen verdere toedracht over deze incidenten. De drie incidenten laten echter zien dat het gebruik van harddrugs niet zonder risico's is. Verschillende feiten en omstandigheden kunnen hierbij een rol spelen. Helaas is bij deze gevallen niet te achter halen welke omstandigheden precies doorslaggevend zijn geweest. Zonder direct een relatie te leggen, laat het wel het belang zien van goede voorlichting.

Het vergaren van informatie ten behoeve van deze evaluatie is een lastige gebleken. Benodigde informatie inzake drugsgerelateerde incidenten (klein of groot) is niet voorhanden of zeer gefragmenteerd bij verschillende partijen en daardoor lastig te ontsluiten. Het is daarom niet te achterhalen in hoeverre het aantal drugsgerelateerde incidenten is toe- of afgenomen. Daar waar informatie en cijfers wel beschikbaar waren, was deze veelal onvoldoende specifiek of niet in een (historische) context te plaatsen waardoor het lastig is om hieraan conclusies te verbinden.

Op basis van deze evaluatie kan niet worden geconcludeerd dat de latere sluitingstijd (08.00 uur) tot meer overlast en incidenten heeft geleid.

5 Aanbevelingen

1 Verbeter in samenwerking met relevante partijen, waaronder ook de horeca en organisatoren, de voorlichting aan bezoekers over de gezondheidsrisico's. Aanbevolen wordt om te onderzoeken op welke wijze de voorlichting aan bezoekers over de gezondheidsrisico's kan worden verbeterd. Gedacht kan worden aan samenwerking met het initiatief Celebrate Save. Een initiatief geïnitieerd door de dance sector zelf, met als doel de bezoekers van de festivals o.a. voor te lichten over de risico's van drugsgebruik.

2 Gezien het feit dat het ADE over de gehele stad plaatsvindt, verdient het aanbeveling de stedelijke coördinatie voor 2015 te versterken. Daarbij kan gedacht worden aan een aanpak vergelijkbaar met Koningsdag, waarbij stedelijke uitgangspunten in samenwerking met de stadsdelen en de organisatoren worden uitgewerkt. Evenals bij Koningsdag zal dit leiden tot een beter overzicht van en regie op de activiteiten en de daaruit voortvloeiende overlastmeldingen.

3 Rode draad door de gehele evaluatie is dat het lastig is gebleken om benodigde informatie te ontsluiten door het ontbreken van een adequate en/of volledige registratie. Indien informatie wel voorhanden is, is deze veelal weinig specifiek of ontbreekt informatie over eerdere jaren. In Amsterdam zou een centraal registratie- en meldsysteem moeten komen waarop de relevante professionele organisaties (ziekenhuizen, GGD/GHOR en politie) zijn aangesloten waarbinnen alle drugsgelateerde incidenten, al dan niet geanonimiseerd, worden geregistreerd. Aanbevolen wordt om de mogelijkheden daartoe te onderzoeken en daarbij wel nadrukkelijk de privacyaspecten mee te nemen.

4 Ontwikkel in samenspraak met de medische dienstverleners op evenementen een uniforme standaard van EHBO- rapporten die voldoende specifiek is om conclusies aan te kunnen verbinden. Aanbevolen wordt om het door EMS gehanteerde registratiemodel daarbij als uitgangspunt te gebruiken. De vergunningverlener dient erop te sturen dat de voorschriften die hierover in de evenementenvergunning zijn opgenomen, door de organisator worden nageleefd.

5 Ontwikkel een stedelijke handhavings- en sanctiestrategie ten behoeve van (dance)evenementen en een uniforme checklist van voorschriften waarop kan worden gecontroleerd.